

**SİRKECİ İLE HAYDARPAŞA ARASINDA FERİBOT TESİSİ HAKKINDA (1/193) NUMARALI KANUN
LÂYİHASI VE NAFİA VE BÜTÇE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI**

Türkiye Cumhuriyeti

Başvekâlet

5 Nisan 1928

Muamelât Müdüriyeti

Mukarrerat Şubesi

Adet : 6/1666

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Sirkeci ile Haydarpaşa arasında feribot tesisi hakkında Nafia Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 15 Nisan 1928 tarihli içtimainda tezekkür ve Meclisi Âliye arzı takdir olunan kanun lâyihasıyla esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin işarına müsaa-de buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Feribot Esbabı Mucibe Lâyihası

Memleketimiz vaziyeti coğrafyası icabı tarihin kaydedebildiği zamanlardan beri muhtelif merakizi medeniyeyi bağlayan büyük yolların uğrağı olmuştur. Vaktiyle uzun mücadelelere zemin olan Bağdat Hatı keberi ve buna yakın münakaşa edilen muhtelif projeler ve bu kere tahakkuk etmiş olan Londra - Kahire hatta keberi memleketimizin beynelmilel münakalat sahasındaki rolünü mazi ve hal itibariyle kâfi derecede izah eder, İstikbâl itibariyle ise bu rolün ehemmiyeti daha büyük olacağı şüphesizdir. Asya ve hatta Afrika'nın mamur kısımları ile Avrupa'nın zaruri olan irtibatı için en kısa yol ülkemizden geçmektedir. Bu zarureti kendi nefimize hadim kılmak ise izahattan varestedir.

Diğer taraftan Boğazlar ve Marmara Denizi memleketimizin mühim feyyaz bir kaç vilâyetini merkezden ayırmakta ve bu ayrılığın her türlü mülhaza ile izalesi de tahtı vücutta bulunmaktadır. Sirkeci ve Haydarpaşa'da nihayetlenen iki demiryolunun birbiriyile raptını ve bunların üzerinde doğru nakliyat yapılmasının bir çok cihetten memleket için mühim faidelere olacaktır.

Bilfarz bu sene Anadolu yaylasında kuraklık sebebiyle ot ve saman ihtiyaca tamamen evvelden anlaşılmış olduğu halde en mühim hububat mıntıklarından geçen Şark demiryolları mevafikinde ot ve

samanlarımız çürümüş ve bu yüzden Anadolu'da bir çok damızlık hayvanlarımız mezbahalara sevk edilmiştir. Çünkü saman ve otun tahmil ve tahliyesi hem masraflı hem de müşküldür.

Keza şimdiki halde Şark Demiryolları vasıtasıyla Avrupa'ya yevmi takriben vasati ancak üç vagon paçavra sevkiyatı yapılmaktadır. Bu sevkiyat sırf paçavra gibi ucuz bir eşyanın ambalaj ihtiyacından varestede olarak vagona yerleştirilir fabrikaya kadar sevki kabil olduğu için mümkün olmaktadır.

Bundan başka memleketimiz için pek mühim olan yumurta ve taze balık bu kabilden bir çok ihracat emtası ile ambalajı müşkül ve tahmil ve tahliyesi tehlikeli cam, makine aksamı, sahrınc vagonları ile nakli kabil mâyiât vesaire gibi bir çok ithalat eşyasının yüklendiği vagonla doğruca müverridi mevkiine nakli büyük fevait temin ve münakalâtı teşvik ve tezyit edecektir.

Denizle ikiye ayrılan İstanbul limanının feribot-tan istifadesi tabii olup bu suretle tahmil ve tahliye ve mavnalarla nakliye müşkülâtı tamamen kaldırılmış olacaktır.

Bilfarz sırf şehrin ihtiyacı için Anadolu'dan gelen takriben elli bin ton buğdayın gayet sehil ve emin bir tarzda karşıya nakli mümkün olacağı gibi limanda antrepolara çıkarılmış olan eşyanın doğrudan doğruya Sirkeci'den tahmil ve Anadolu'ya sevki memleket iktisadiyatına faide bahşolecektir. Memleket için doğrudan doğruya bu gibi fevaidinden başka beynelmilel münakalâtın teshiline hadim olması itibariyle ve Avrupa ile Suriye, Mısır, Filistin, Irak ve hatta son tasavvurlara göre Sudan ve Nil üzerinden Kapa kadar yapılacak doğru nakliyata imkân bahşedecek olan bu transit baştan başa takriben «1 600» kilometre tulünde kat edecek demiryollarımız için de ayrıca ehemmiyetlice bir varidat membaı olacak ve ayrıca beynelmilel münakalât yolunun memleketimize celp edilmiş olması bilvasita memleketimiz iktisadiyatında mühim inkişafırlara âmil olacaktır.

Feribot tesisatının ve işletilmesinin bir şirket marifetiyle icrası derpiş edilmiş ve bunun için imtiyaza talip olan Brüksel'de Rovayyal Caddesinde 89 numarada mukim Mösyö Hubert Rubin ve Mösyö Marsel Buis tarafından yapılan tekliflerde : Servisin kâr ve

zararı müteşebbislere ait olmak ve şirkete kırk sene müddetle bir inhisar tanımak ve lüzumu hâsıl olacak bir miktar arazi teslimi ile malzeme tesasiti rüsumdan muaf bulunmak ve hâsıl bir miktarı muayyeni tecavüz ettikten sonra hükümet için muayyen bir liste ifraz edilmek ve imtiyazın yirmi sene zarfında mübayaasına lüzum hâsıl olduğu takdirde hükümetin bilânço mucibince bütün tesisatı satın alması ve en müsait sene varidatı safiyesini havi fakat şirketin te-diye edilmiş hisse senedatı sermayesinin yüzde yirmi-sinden dîn olmamak üzere senevi bir tazminat ve-rilmesi dermeyan edilmiştir. İşbu tekliflerden müba-yaa şeraiti gayet ağır görülerek kabulü gayri müm-kün bulunmuş ve mezkûr tesisatın hükümet hesabına yapılması zaruri görülerek bu işin Devlet Demiryol-ları ve Limanları İdarei Umumiyesinde yapılması bu seneden keşfiyata başlanması muvafık görülerek muk-tazi lâyihayı kanuniye tanzim edilmiştir efendim.

Türkiye

Büyük Millet Meclisi 24 . 4 . 1928
Nafia Encümeni
14 Karar Numarası
1/193 Esas Numarası

Nafia Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Sirkeci ile Haydarpaşa arasında tren vapurları tesis ve işletmesi için Devlet Demiryolları ve Liman-ları İdarei Umumiyesine mezuniyet verilmesini ve bu tesis işletme işini keşfiyatı için icap eden masrafın mezkûr İdare bütçesinin beşinci faslının ikinci mad-desi tasarrufatının icrasına talep eden kanun lâyihası Nafia Vekâletinin memuru mahsusı huzuruyla Encümenimizde müzakere ve tetkik olundu.

Bu iki sahil arasında nakliyat servisini hakkiyle üfa edebilecek bir muhasara vasıtası tesis ve işletilme-si birçok faydeleri temin edecektir. Ancak bu hususta Londra - Kahire servis meselesinden ziyade mahalli faydelerin temini istihsaline azami ehemmiyet vermek suretiyle tetkikat yaptırılması şayanı temenni görülmüştür. Lâyihayı Kanuniye aynen kabul edilmiş ol-makla riyaseti celileye takdim kılındı.

Nafia Encümeni Reisi Mazbata Muharriri
Çorum Kayseri
Mühendis Ahmet Hilmi
Ziya
Kâtip Aza

Malatya İçel
Aza Hakkı
Manisa
Âkif
Rize Aza
Esat Çanakkale
Ziya Gevher
Aza Aza
Samsun Kütahya
Asım İsmail Hakkı
Aza Aza
Samsun Manisa
Etem Bahri

Türkiye

Büyük Millet Meclisi
Bütçe Encümeni
67 Mazbata numarası
1/193 Esas numarası

Bütçe Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Anadolu ve Şark Demiryollarının nihayet noktaları olan Sirkeci ile Haydarpaşa arasında feribot te-sisi ve işletilmesi için Devlet Demiryolları ve Liman-ları İdareyi Umumiyesine mezuniyet verilmesi ve bu husus için icrası lâzım gelen keşfiyat masarifinin İdarei mezkûrenin 1927 senei maliyesi bütçesinin be-şinci faslının ikinci maddesi tasarrufatından tediyesi hususuna mütedair olan kanun lâyihası Nafia Encümeni mazbatasıyla Encümenimizde de tetkik ve mü-zakere olundu.

Kanun lâyihasına merbut esbabı mucibe lâyiha-sıyla Nafia Encümeni mazbatasında faydeleri izah olunan bu tesisatın bir an evvel vücuda getirilmesi encümenimizde de şayanı temenni görülmekle bera-ber ne miktar tetisat ile meydana gelebileceği henüz malûm olmayan bu iş için şimdiden Devlet Demir-yolları ve Limanları İdareyi Umumiyesine safâhiyat itası Encümenimizde muafık görülememiş ve icra edilecek vaziyete göre bilahara icabı temmül olun-mak üzere bu bapta keşfiyat icrasına mezuniyet ve-rilmesi daha muafık mütalaa olunarak bu dairede muaddilen tanzim kılınan kanun lâyihasının heyeti umumiyeye takdimine karar verilmiştir. 28 Nisan 1928

Reis Reis Vekilli
Edirne Burdur
Şakir Salih Vahit
Kâtip Aydın
Kütahya Mühendis Mîtat
Niyazi Asım

Edirne	Erzurum
Faik	Nafi Atuf
İsparta	Elaziz
Mükerrerem	Hasan Tahsin
Bursa	Samsun
Muhlis	Adil
Kırklareli	Niğde
Nahit	Mehmet Ata
Niğde	Faik

Hükümetin Teklifi

Sirkeci ile Haydarpaşa arasında feribot tesisine dair Kanun Lâyihası

1. — Her sene sarfı icap eden miktar Demiryolları ve Limanları İdareyi Umumiyesi bütçesine konulmak üzere Anadolu ve Şark Demiryollarının nihayet noktaları olan Sirkeci ile Haydarpaşa arasında feribot tesis ve işletmesi için Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesine mezuniyet verilmiştir.

2. — İşbu tesisat için bu sene ilgası lâzım gelen keşfiyat masarifinin Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesi bütçesinin beşinci faslın ikinci maddesinin tasarrufatından icrasına Nafia Vekili mezdur.

3. — Bu Kanun neşri tarihinden itibaren meriyül-icradır.

4. — İşbu kanunun icrasına Maliye ve Nafia Vekilleri memurdur.

11 Nisan 1928

Başvekil	Adliye Vekili
İsmet	Mahmut Esat
Müdafaai Milliye Vekili	Dahiliye Vekili
Mustafa Abdülhalik	Şükrü Kaya
Hariciye Vekâleti Vekili	Maliye Vekili
Şükrü Kaya	Saraçoğlu Şükrü
Maarif Vekili	Nafia Vekili
Mustafa Necati	Behiç
İktisat Vekili	Sıhhiye ve Muaveneti
Mustafa Rahmi	İçtimaiye Vekili
	Doktor Refik

Bütçe Encümeninin Tadili

Sirkeci ile Haydarpaşa arasında feribot tesisatı hakkında keşfiyat icrasına dair Kanun Lâyihası

Birinci Madde — Sirkeci ile Haydarpaşa arasında feribot tesisatı için tetkikat ve istikşafat icrası zımında 1927 senei maliyesi Devlet Demiryolları ve Limanları İdarei Umumiyesi bütçesinin beşinci faslının ikinci maddesinden on bin liraya kadar sarfiya icrasına mezuniyet verilmiştir.

İkinci Madde — Bu Kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

Üçüncü Madde — Bu Kanunun ahkâmını icray Nafia Vekili memurdur.